

ЖІНОЧИЙ ГОЛОС В ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ СЕРЕДНІХ ВІКІВ

Відомо, що аж до недавнього часу історія філософії писалась переважно чоловіками. Це стосується всіх епох історії людства, й навіть сьогодні питома вага чоловіків, що працюють на ниві філософії, є більшою. За доби ж Середньовіччя імена середньовічних мислителів-чоловіків, таких як Хома Аквінський, П'єр Абеляр, Вільям Оккам, що вплинули на світогляд своєї та наступних епох, добре знайомі не тільки вузьким фахівцям, але й у цілому широкому колу освічених людей.

Однак цього не можна сказати про імена філософів-жінок. Соціальний статус жінок у середньовічному суспільстві та ставлення до них як до гріховних і недосконалих створінь не сприяли поширеності посеред них інтелектуальних занять. Проте до наших днів збереглися роботи жінок-філософів за доби Середньовіччя, докладне і всебічне вивчення яких ще тільки належить здійснити. Жіночий голос у філософії того часу представлений переважно іменами монахинь та святих. Серед жінок, що залишили слід у середньовічній філософії, необхідно назвати, наприклад, Хросвіту Гандерсгеймську (935-1002), Елоїзу (бл. 1100-1164), Мехтільду Магдебурзьку (1207-1282), Біргіту Шведську (1303-1373), Юліану Норвічську (Норіджську) (1342-бл. 1416), Катерину Сієнську (1347-1380) та інших. Наявність в їх творах глибоких філософських смислів дозволяє говорити про них як про значущих мислителів свого часу. Низка ідей, висловлених цими жінками, мали чимало цікавого. Наприклад, Елоїзі, набагато більш відомій у наші дні у постаті учениці П'єра Абеляра ніж у ролі самостійної особистості, належить низка цікавих ідей, які сьогодні могли б бути віднесені до типу радикально феміністських. Їй приписують визначення шлюбу як кінцевої форми проституції, де жінка «віддає» себе чоловікові не через любов, проте в обмін на його багатство, соціальний статус і гарантію гідного майбутнього її потомства. Венеціанка Христина Пізанська у 1404-1405 роках написала філософський трактат «Книга про град жіночий». На початку книги вона міркує про ворожість чоловіків до жінок і сміливо критикує за це Арістотеля, Вергілія і Цицерона.

Можна припустити, що введення в курс історії філософії імен жінок-філософів доби Середніх віків та більш докладне вивчення їх ідей дозволить переосмислити і значно трансформувати загальний образ середньовічної філософської традиції. Виведені із тіні жіночі голоси, поза сумнівом,

допоможуть по-новому розставити смислові акценти і перевизначити найбільш значущі концепції епохи.